

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt pt. "Nauczyciel Przedmiotów Zawodowych"

Emisja głosu

Opracowanie: dr A. Dziwińska

**Materiały szkoleniowe współfinansowane
ze środków
Unii Europejskiej w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego**

Materiały szkoleniowe dystrybuowane bezpłatnie

Człowiek – najlepsza inwestycja

WYŻSZA SZKOŁA ZARZĄDZANIA

ul. Rząsawska 40
42-209 Częstochowa

Lamańce językowe

Zaczynaj powoli wymawiać każde zdanie i powtarzaj je wielokrotnie. Jeżeli uda Ci się wypowiadać zdania poprawnie bez przekręcania brzmienia słów, zwiększ tempo. Dobrej zabawy! Możecie też Państwo czytać zdania z korkiem po winie w ustach między siekaczami (prostopadle do linii zębów).

1. Ruda Renata rysowała rydze, Robert rozdarł rękaw, Romek reperuje rower, a Rebeka rozwinęła różowe ręczniki.
2. Tracząc tarł tarcicę tak takt w takt, jak takt w takt tarcicę tatarak tarł.
3. czarna krowa w kropki bordo gryzła trawę, kręcąc mordą. Czarnym rogiem groźnie rusza. W Romku aż truchleje dusza.
4. Dziurawiec i bratek rosną na skraju boru.
5. Narąb drew i złóż ich naręcze na skraju obory.
6. Szczygły szczebiocą w szczelinie na szczycie szałas.
7. Szczyt szaleństwa to szamotać się na szczudłach w szuwarach.
8. Szarik szczeka szczególnie na szulerów, szubrawców i szarlatanów.
9. Szelestnym szemrzą brzozy szeptem, lepkiem osoczem drzewa broczą.
10. Zaszleściły szuwały; szary świt przepłoszył drzemiące stado srebrnordzawych kuropatw.
11. Czy trzy cytrzystki grają na cytrze, czy druga gwiżdże, a trzecia łyży trze?
12. Czy rak trzyma szczypcami strzęp szczawiu, czy trzy części trzciny?
13. Szczebiot dzieci przeszkadzał Strzemboszowi w głośnych ćwiczeniach gry na cytrze i na skrzypcach.
14. Czego trzeba strzelcowi do zestrzelenia cietrzewia drzemiącego w dżdżysty dzień na drzewie?
15. Wstrząs wstrząsnął strzelistą kolumną.
16. Brakuje brukwi i buraków na jutro i na wtorek.
17. Górski strumień pruł z góry szerokim korytarzem.
18. Hrabia przegrał w ruletkę grube talary i resztę groszy.
19. Hordy Tatarów wdarły się w teren, przeprawiwszy się przez porohy Dniestru.
20. Król Karol kupił królowej Karolinie korale koloru koralowego.
21. Szedł Sasza suchą szosą, same nogi Saszę niosą.
22. Trzech Czechów szło ze Szczebrzeszyna do Szczecina.
23. Przemiał pszenicy na żarnach z dawien dawna przynosił ludziom pożytek.
24. Nie marszcz czoła!
25. W puszczy usłyszano chrzęst oręża.
26. Trzeba strzepnąć kurz z podróży, zrzuciwszy płaszcz.
27. Trzmiel na trzosie w trzcinie siedzi, z trzmiela śmieją się sąsiedzi.
28. Skrzat pod skrzypiącym drzewem się zadrzemał, w dżungli się znalazłszy.
29. Jak niepostrzeżenie mija czas podczas mistrzostw gry w strzałki.
30. Wytrzep trzepaczką trzciniową te trzy trzciniowe krzesła.
31. Piotr trzpiot, Piotra kmotr z łotrów łotr. Piotr łotr, łotrom kumotr. Jesiotr nura w Prut, a Piotr za nim w bród.
32. Królowa Karolowa kazała królowi Karolowi kare konie kuć. Król Karol kare konie kuje, królowa Karolowa kopytkiem katuje.
33. Wyrewolwerowany rewolwerowiec na wyrewolwerowanej górze rozrewolwerował się.
34. Garbarz farbował barwnym garbnikiem skórę martwego warchlaka.
35. kolorowe laboratorium w kolorach.
36. Bolero Ravela.

37. Od trupa do trupa ponura to grupa. Co trupów, co trupów, ach, com ja narobił.
38. Krnąbrna Barbara krnąbrnej Barbarze powtarzała wstrętne potwarze.
39. Sroka bije na jastrzębia i skrzeczy, przecież sroka sroką, a jastrząb jastrzębiem.
40. Na skrzyżowaniu przechodnie przyspieszyli kroku.
41. Koszt poczt w Tczewie.
42. Przeleciały trzy pstre przepiórczyce przez trzy pstre kamienice.
43. Nie pieprz Pietrze wieprza pieprzem, bo przepieprzysz Pietrze pieprzem wieprza.
44. Szelest trzciny, trzepot traw, szmer szemrzącego źródła Anielkę rozmarzył.
45. Jeszcze deszcze chłuszczą leszcze, jeszcze leszcze pieszczą kleszcze.
46. Warszawa w żwawej wrzawie, w Wawrze wrze o Warszawie.
47. Deszcz pluszcze w bluszczach puszczy, w bluszczach puszczy pluszcze deszcz.
48. Chrabąszcz w Pszczynie, a chrząszcz w Szczebrzeszynie.
49. Dziewczyna wczepiona w zbawczą poręcz.
50. Rozstrzygnij wreszcie, ostrzyżono, ogolono, czy tylko postrzępiono.
51. Strzelec Strzałkowski wystrzelił, nie celując, lecz strzaskał strzałą gałąź, nie ustrzeliwszy cietrzewia.
52. Popatrz w przestrzeń przez szczeliny w strzelnicy.
53. Robercie! Rozumiesz opatrność w sposób opaczny.
54. Podczaszy, pomocnik Cześnika, podczas uczy pod trzema drzewami wpadł w potrzask.
55. Wiatr poświsuje wśród liści osiki, a trzmiel brzęczy w powietrzu.
56. Zapłać należność dentystce.
57. W mieście Wiśle myślą ściśle. Jak coś zmyślą, ślą na piśmie.
58. Sieje ziola sioło, sielskie zielsko w koło.
59. Trzęsie się na mięsie mucha w kredensie.
60. Grupy szyper po grypie w grupie szyprów na krypie.
61. Taka derma z termy działa na nerwy.
62. Dromader z Durbanu turban pożarł panu.
63. To prezent w brezencie, panie prezydencie.
64. Teatr gra w grotach Dekameronu. Grom gruchnął w rododendrona.
65. Podartą kartę za burty w nurty.
66. Podrapie wydra pana brata na trapie.
67. Król królowej tarantulę włożył czule pod koszulę.
68. Z czasem bezczelnych opatrność przyczęże.
69. Entilczek - pętliczek czerwony stoliczek, a na tym stoliczku pleciony koszyczek, w koszyczku jabłuszko, w jabłuszku robaczek, a na tym robaczku zielony kubraczek.
70. Szara pliszka w czarnym fraczku zatrzymała się na krzaczku.
71. Szczotka szczoteczce szeptała coś w teczce.
72. Szedł świerszcz po ścianie w czerwonym żupanie.
73. Pan ślepo śle, panie pośle.
74. Kup psu dropsa, jeśli masz psa, bo psy mopsy lubią dropsy.
75. Raz żabka z Rabki dostała sapki, bo zamiast butków nosi w deszcz klapki.
76. Żab, zupa zębowa – dąb, zupa dębowa.
77. Zuza ma zeza i zły zgryz.
78. Konstantynopolitańczykowieczka.
79. Czy tata czyta cytaty Tacyta?
80. Jola lojalna.
81. Wyindywidualizowaliśmy się z rozentuzjasmowanego tłumu.
82. Szły pchły koło wody, pchła pchłą pchła do wody i ta pchła płakała, że ją tamta pchła popchała.

Przyimki i przedrostki przed samogłoskami

W wyrażeniach przyimkowych, w których przyimek zakończony jest spółgłoską, a po niej następuje wyraz z samogłoską w nagłosie, należy silniej wybić nagłosową samogłoskę, aby zapobiec zlaniu się wyrazów i zniekształceniu znaczenia wypowiedzi. W artykulacji nie należy stosować pauz, gdyż taka wymowa jest nienaturalna i manieryczna.

Ćwiczenie

Z Anią – za nią, w Oli – woli, w Izy – wizy, z awersją – za wersją, z uchem – zuchem, w Ali – wali, w innych – winnych, w akacjach – wakacjach, z adresem – za dressem, z aportem – za portem, w Annie – wannie, w odzie – wodzie.

Tomek poszedł z Anią. Michał poszedł za nią. W akacjach śpiewały szpaki. Magda myśli o wakacjach. W innych przypadkach winnych ukarano. W Oli pokoju zrobiono porządek, choć ona woli nieład. W Izy torebce są wizy. W Anny łazience wszedłem do wanny.

W ogóle, w ampułce, z Edkiem, w urzędzie, w elegii, w elementarzu, w obronie, w agonii, w eleganckim, z aniołem, z Eugenią, w eterze, z Agnieszką, w ulu, w oknie, w ogonku, z akcentem, z armią, w izolatce, z apelem, w oberży, z ironią, w upale, z otuchą, z oszustem, z ojcem, w ogrodzie, w Azji, w alejach, z obcym, w akustyce, z azbestem, z okupantem, w układzie, w oku, w ławie, w Ełku, w ilości, w Iraku, z upustem, w ewidencji, z uporem, z etnologiem, w epilogu, z elitą, z odgłosów, z odrazą, w umyśle, w ustach, z uśmiechem, w uchu, z uznaniem, z uczuciem, w arce, w astrach, w informatorze, z aplauzem, z Ewą, w amoku, w istocie, z Adamem, w apatii, z agencją, w akcji, z ukosa, w efekcie, z ufnością, w obłokach, w ogniu, z osiłą, z uczuciem, w ubraniu, z atestem.

Rymowanka

Język to tancerz jest nad tancerze,
Każdy to przyzna i przyzna szczerze,
Bo ten jęczyczek, oj! Bez pamięci
To się wydłuża, kurczy i kręci.
Płaszczy, rozszerza, to w trąbkę zwija,
Raz jest jak jaszczur, raz jest jak żmija,
Raz jak igielka, to znów jak narty,
Długi, wypukły, wklęsły, rozwarty.
To w górę skacze, z powrotem spada
Jak zręczny szermierz, co szpadą włada.
Jak sztukmistrz biegły, linoskok śmiały,
Tak ten jęczyczek koniuszkiem małym
Wywija, cofa, skręca, zawraca.
Zadaje cięcia, drga i kołata,
Żeby wyrzeźbić, wymodelować
Malarskim pędzlem plastycznie podać,
Tę wartość słowa, ten szczegół boski,
Co nosi nazwę małej – spółgłoski.

Tekst spikera

Ponad czterdzieści szkół: średnich, wyższych, pomaturalnych i policealnych nie tylko z Lubelszczyzny, ale też z Warszawy i Krakowa bierze udział w rozpoczętych dziś w Lublinie dwudniowych targach edukacyjnych.

Targi organizowane przez Zrzeszenie Studentów Polskich, odbywają się w całym kraju pod hasłem: „Matura i co dalej?”. Targi organizowane są głównie z myślą o licealistach, po to, aby pomóc im podjąć jedną z najważniejszych życiowych decyzji.

Barwy głosu

Słowo bywa zimne, gorące,
Miłe serdeczne albo krzywdzące.
Cienkie lub grube
Ciepłe lub chłodne
Ciche lub głośne
Modne, niemodne.
Może być szczerze, piękne lub ładne
Surowe, twarde, ostre, szkaradne,
Krewkie, spokojne, wesołe, smutne,
Śmiałe, zuchwałe, straszne, okrutne.
Bywają także słowa życzliwe,
Dobre i proste, złe i złośliwe,
Mocne, złowrogie, straszne, nikczemne,
Czcze, lekkomyślne, puste, daremne,
Gładkie lub szorstkie
Niezręczne i zręczne
Złote i mądre, słodkie i dźwięczne.

Wymowa dwóch sąsiadujących samogłosek

Wymowa dwóch różnych samogłosek w bezpośrednim sąsiedztwie jest trudna, ponieważ wymaga szybkiej zmiany układu warg i języka oraz szybkiego ruchu żuchwy. Przy małej precyzji ruchów artykulacyjnych samogłoski zlewają się, tworząc trudną do zidentyfikowania głoskę pośrednią: a, o czy e.

Ćwiczenie

Ćwicz pary samogłosek, kontroluj układ warg, języka i żuchwy. Czyń to wolno, precyzyjnie, wsłuchaj się w brzmienie.

Ao ao (6 razy)

Ae ae (6 razy)

Eo eo (j.w.)

Au au (j.w.)

Ou ou (j.w.)

Eu eu (j.w.)

Ai ai (j.w.)

Następnie w podobny sposób przećwicz: oa, ea, oe, ua, uo, ue, ei.

Ćwiczenie

Poniższe wyrazy wymawiaj płynnie, przechodząc z jednej samogłoski do drugiej. Aby nie zatarła się pierwsza, lekko ją wydłużamy.

Chaos, aeroplan, teatr, oaza, aerozol, poeta, ideał, aorta, toaleta, Izrael, poemat, aerobik, baobab, meteor, poezja, koalicja, meandry, chaotyczny, realia, genealogia, idealny, kreacja, realizm, ocean, kreatura, realizacja, Rafael, geodezja, orchidea, stearyna, Napoleon, geografia, akordeon, geologia, pean, georgia, ideologia, Teodor, Teofila, neologizm, ideowy, teologia, przeor, Loara, Neapol, rodeo, neon, stereotyp, teoria, faraon, kakao, boazeria, toast, eksploatacja, woalka, aloes, boa, Leon, kreować, Korea, frazeologia, kameleon, Romeo, Kleopatra, sytuacja, meteorologia, Beata, licealista, Gwinea, Leopold, reaktor, Galilea, Nicea, stereofonia, toreador, Noe, Kamea, archeolog, Laos, maestia, apoteoza, geometria, Joanna, rekreacja, panteon, teoretyk, nuklearny.

Wymowa ą w wygłosie przed dwuwargowymi

Głoski dwuwargowe (m, p, b) – ich artykulacja polega na dokładnym zwarciu warg. Język nie bierze udziału w ich wytworzeniu, ma pozycję spoczynkową, dokładnie taka samą, jak przy swobodnym oddychaniu.

Wymowa samogłoski nosowej ą polega na silnej labializacji (wysunięciu ku przodowi i zaokrągleniu warg). W procesie szybkiego mówienia należy pamiętać, że narządy mowne wcześniej przygotowują się do mówienia następnej głoski. Zjawisko to nosi nazwę antycypacji artykulacyjnej (o tym zjawisku znajdziecie Państwo informacje we wcześniejszym moich materiałach). Jeśli więc wyraz kończy się samogłoską ą, a następny zaczyna się od dwuwargowej, to brak labializacji i zbyt wczesne zamknięcie warg powoduje destrukcję wygłosowego ą i jego rozpad na o+m, a nawet zlewanie się tych wyrazów.

Ćwiczenie

Ćwicz starannie:

Ą przed p

Długą podróżą, sprzątają pokoje, jedzą pączki, oglądają panoramę, brną powoli, mgłą poranną, smutną pieśń, jutrenką poranną, cierpką pomarańczą, światową potęgą, czytają powieść, węższą pieniądze, kłamią płynnie, biją pianę, gotują pierogi, jadą pociągiem, robią pranie, górą Polacy, piją piwo, kartką papieru, głoszą prawdę, spisują protokół, ofiarą pomyłki.

Ą przed b

Idą brzegiem, piękną begonię, mówią brednie, drogą bizuterię, cierpią ból, osobą bogatą, sosnową boazerię, śliską barierkę, gotują budyn, długą brodę, chcą bładzić, taką bielą, smaczną brzoskwinie, niosą bagaż, karą boską, grabią biednych, wielką bramę, cienką broszurę, toczą batalię, reklamują balsam, myją brudasa, białą bluzkę, korą brzozy, rabują bank.

Ą przed m

Tańczą mazura, słuchają muzyki, granatową marynarkę, pogodą marcową, drętwą mową, przysięgą miłosną, zbijają majątek, dziewczyną miłą, żarliwą modlitwą, widzą mrowisko, podziwiają malarstwo, robią mało, decydują milimetry, drobną monetę, marznącą mżawkę, legalną metodą, elegancką muszkę, złowrogą mafię, są miasta, lubią marchew, piją mleko, stroją miny.

Wymowa ą w wygłosie przed wyrazem rozpoczynającym się samogłoską

Tutaj proszę pamiętać o zachowaniu rezonansu nosowego w wygłosowym ą oraz o prawidłowym układzie warg.

Zbrodniczą organizacją, kupują okazjnie, sumienną opiekunką, pracują opieszale, pielęgnują ogród, swoją ojczyznę, nieszczęsną omyłkę, temperują ołówki, trwałą ondulację, zbiorową odpowiedzialność, przekorną osobą, twoją obronę, łagodną owieczkę, zieloną oliwkę, wesołą operetkę, zwiedzają Opole, stawiają opór, najwyższą ofiarę, snują opowieść, obierają ogórki, myją okna.

Wymowa ą w wygłosie przed wyrazem zaczynającym się od głoski l

Wymawiaj starannie, aby ą nie brzmiało jak (oł)

Smukłą łanię, są łagodne, słyszą łomot, karmią łabędzie, płyną łódką, łowią łososia, dużą łazienkę, koszą łąkę, dębową ławkę.

Wymowa głosek podwojonych

Danuta Michałowska proponuje wymawiać półotwarte i szczelinowe, przedłużając dźwięk artykułowanej głoski do półtorej długości głoski pojedynczej, np. willa [wil.a], rozstanie [ros.tan`e]. Głoski zwarto – wybuchowe i zwarto – szczelinowe wymawiamy, podwajając artykulację, przy czym pierwszą Michałowska radzi artykułować lżej niż drugą, np. poddany [podDany], lekko [lekKo].

Ten typ wymowy należy uznać za wzorcowy, szczególnie do głosek chwilowych (zwarto – wybuchowych i zwarto - szczelinowych), podobnie w odniesieniu do szczelinowych, które zawsze wymawiamy, przedłużając spółgłoskę.

Ćwiczenie

Ćwicz starannie, żeby wskutek niedbalej wymowy podwojonych głosek nie zmieniać znaczenia wyrazu.

Poddać – podać, poddany – podany, poddanie – podanie, lekki – leki, podtopić – potopić, odtworzyć – otworzyć, podtoczyć – potoczyć, podtrzymać – potrzymać, uczczony – uczony, panna – pana, winny – winy, winno – wino, uczynnie – uczynię, płynny – płyny, cenny – ceny, koronny – korony, roślinny – rośliny, konna – kona, ranny – rany, bezstronny – bez strony, zsadzić – sadzić, węższy – węższy, zsymp – syp, zza – za.